

**TRANSFORMATION
CENTREE
SUR LA VERITE**

MODULE 1

**KOKOTA NA LOTOMO YA
HOLISTIQUE**

**MOKANDA YA
MOLAKISI**

LITEYA LYA YAMBO : LISOLO LYA EBANDELI PE SUKA

Ebandeli

Kotala oyo boyebi mpo na libandela lya bozalisami ya mokili, bokoki koyanola na motuna moye boni ?

- Ndenge nini mokili ezalaka na ebandeli kati na elanga na Edeni ?
- Ndenge nini boyokani ya Adamu na nzambe ezalaka ?
- Ndenge nini boyokani ya adamu na eva ezalaka ? Na makanisi na yo boswani bazalaki kati na bango ?
- Ndenge nini boyokani na Adamu na bikelamo binso ezalaka ? Solo Adamu azalaki na makoki na yoinso oyo ezalaki bosenga na kobika ?

Bokweyi

Lisolo ya Adamu na Eva

Adamu: (aza kosala elanga). «Eva misala na kati na elanga solo mpenza eleki makasi sima na biso kotombokela nzambez na koliaka mbuma oyo apekisaki.

Eva : weh ! Bongo bana na biso ya mibali bazali koyokana malamumu mpenza te ! Bazali kowelana mpe kobunda ntango nionso. Nakanisi été noki ekoma mabe na mabe ! Bongo bakasa ya figi oyo pamba oyo nasengeli kokata ezali na lisungi !

Adam: (babendani ye na Eva) Eh solo! Tozali na mbongo te mpo tosomba bilamba ya sikana boye tika komitungisa ! (bapemi moke) Nasepeli tozongisa makanisi na tango ya kala, tango nzambe atambolaki na biso mpe tango azalaki kosolola na biso. Kasi sikawa litomba nini tozala kaka awa. Kanis lisusus lolenge oyo baniama bazalaki kotosa biso !sasaipi bakomi kokima mpo été bakomi kobanga biso.

Eve: Solo ! bazali koluka koswa biso. Ah ! Nayini ba nioka! Nakoki lisusu kondima kozua toli ya nioka te. Nionso ebebi ezali mbeba ya nioka.

Adam: Te ! Mbeba ewuti na yo ! Osalaki malamumu te. Mpo na nini nayokaki moto azui toli na nioka!

Eve: Eh malamumu! Sukisa kofunda ngai. Ezali nde libunga na yo! (Atiki mpe alobi na mawa) : Nakamui ezali ata na litomba te tango yo ozali konganga epai na ngai. Yo okanisi été biloko bikotikala ndenge ezalaki liboso?

Adamu: Nayebi te! Bobele nzambe oyo akoki kobongisa kobebisama oyo.

Eve: Oh te! Eloko nini ezali koleka sika? (muasi angangi na kopotaka epai na mobali): Botika kobunda bino mibale! Botika yango! Sikawa bozela nga! Nakeyi koloba yango na papa na bino! Akosepela na bino te!

Adam: (azongi o elanga na bolembu) Mosala, mosala, kosala, kosala kaka mosala ...

Na yonso oyo bino bomoni na kati ya lisano liwuti koleka mpe oyo bino botangi na kati ya biblia lolenge na makambo nini bato basengeli kosala sima na bokwei ?

- Tanga Genèse 3:8,10 Na kati na bokweisami eloko nini elekaki kati na boyokani
- bua moto na nzambe ?
- Tanga Genèse 3:12 Na kati na boueisami eloko nini elekaki
onteyi ya moto na moninga na ye moto?
- Tanga Genèse 3:15 Na kati na bokueisami eloko nini elekaki kati na moto na bikelamo?

Etinda

ABRAHAM - Tanga Genèse 12:1-3, Na eteni oyo nzambe abengi Abraham mpe apamboli ye. Mpo na nini nzambe apamboli ye? (Nzambe alingi kopambola bikolo) na likomi oyo, tomoni mwango na nzambe mpo na kobikisa mokili mobimbana nzela na lingomba, alingi komema lipamboli mpo na bikolo.

MOISE - Mobeko ekoki nde kozipa solo makambo masantu, to mpe ezali koluka kozipa boyokani ya ba moko mpe basusu mpe mokili ?

Tanga Deutéronome 28:1-14

- Mpo na nzambe mbano nini ekozala soki totoni mibeko na ye ?
- Mapamboli nzambe alaki ezali bobele mpo na makambo ya molimo to mpe mpo na bomoyi mpe ya nzoto ?

Tanga 2 Chroniques 7:14

- Nzambe azali kopesqa maloba ya bomikitisi mpe ya kobondela epai ya nani ?
- Mpo na nzambe nini ekoleka soki bato batosi ?

Ekulusu

Tanga Colossiens 1:19-20. Mpo na nini nYesu akufaki ?

- Bosikolami bua boyokani misato.

Bozongi

Tanga Apocalypse 21:1-7

- Na suka ekozala boni boyokani ya moto na nzambe lokola moto ?
- Ekozala boni boyokani na moto na mosusu lokola moto ?
- Ekozala boni boyokani bua moto na mokili lokola ekelamo ? tokozala na bileyi mingi ya kolia ? Bokono ekozala na biso lisusu te ?

LITEYA YA MIBALE: BATO BAZALI MOTUYA PO NA NZAMBE

Asalemi na elilingi ya nzambe

Tanga Genèse 1:26-27

- Lolenge nini bato bakeseni na bikelamo bisusu? Eloko nini nzambe azali kosalela lokola motindo na ye ntango ayemi moto?
- Bilembo mosusu nini ya nzambe oyo tokoki mpe kokuta yango epai ya bato? Tango y ango soki okoki.

Tanga Psaume 139:13-16

- Likomi oyo ezali koloba nini mpo na litomba lya moto ?
- Okanisi été likomi oyo ezali kaka kokokisama mpo na bato mosusu to mpo na bato nionso.

LITEYA YA MISATO : LINGA NZAMBE MPE MOZALANI NA YO

Libandeli - Lisano -Mopanzi sango

Pona bato misato na kati ya lisanga mpo été basala lisano ngala na ngala 3.1.

Molobi : Baklisto bazalaka na oyo tobengi limoni sedmba ya sango malamumu. Bososolo solo na motuya été koyamba Yezu ezali moko ya motuna ya bomoi to mpe kufa. Kasi babosani solo été bazali na lolanda na makoki na baninga na bango bato. Litomba ya etinda na bngo ezali ya kobungisama. Lelo tokokende kotala mobola moko na kati ya ndako ya ye. Mobeli avandi ye mmoko na ndako na ndako mpe azuami na pasi na mbeto. Mopaya oyo abengami mopa akotambolaka ndako na ndako mpo na kopanza sango malamumu awuti kokoma na ndako ya mobeli yango.

Mopanzi sango : Mokolo malamumu ! Moto azali na ndako ? Nakoki kokota ?

Mobeli : (na bolembu) Iyo nazali awa !

Mopanzi sango: Ezali ngai mpoanzi sango malamumu ya lingomba ..... Naye na kati ya ndako na yo lelo mpo na kobenga yo oya na lisanga na biso. Nkolo apamboli biso na nguya ya bolamuki. Nazali kondima été okozanga te na bokutani.

Mobeli : (Na kolenga, alobi na maloba kosilisa te) Nakoki kosala te. Nakoki mpe ata kobima na mbeto te ; solo nazali kobe mpenza mpo na kotambola nakokoka te. Nabungisi mosala na ngai mpe mbongo ezali te mpo na kosomba nkisi...Bilei... Ndako ya kofutela.

Mopanzi sango : Ezali makambo mlinene kasi na ye bi moto moko oyo azali na eyano na makambo nionso na bomoyi. Osi oyamba Yesu klisto lokola mobikisi ?

Mobeli : (na bolembu) libvota na ngai mpe baninga na ngai bango nionso batiki nga simana kokueya na mpasi mpe ntango nabungisi mosala na ngai. Moto moko ya lingomba na yo akoki kosunga ngai ? Nabondeli yo !

Mopanzi sango : Lisungi malamumu oyo okoki kozua ezuami na kati ya sango malamumu. Ezali kolimbola mwango na nzambe mpo na bomoi na yo. Oyebi yango, mokano na ye ezalite été yo olala na pasi. Zwa oyo. Tanga yango, bondela, losambo lya mosumuki oyo yo okomona na kati mpe ndima !

Mobeli : (na bolembu lisusu koleka) Nakokoka te...bolembu makasi (atiki koloba mpe atikali nye na kati ya mbeto na ye).

Mopanzi sango : (Abandi kotala...) Oh kaka na bomoyi ! Nkembo na nzambe ! Nakomi awa na ngonga mpo été mateya ya sango malamumu. Natikela ye mikanda ya sango malamumu, kasi na kosala manso na kenda na ntina été nateya mitama misusu oyo ebungisami. (Alobi na mongongo makasi na litoyi lya mobeli). Tokobondela sika mpo na yo. Okanisi été Yesu ezali eyano ? (mopanzi sango abimi na ndako)

Mobeli : (koningana lokola azali kotala mopanzi sango ndenge azalikokenda) Ohhhhhhhhhhh .....

Bomanyola na lisanga mobimba

- Nini oyo bomoni eleki na lisano eye ?
- Osi momona to mpe oyebi bato, oyo bakabolaka sango malamumu na lolenge lona ?
- Bokanisi sango malamumu oyo ekobimisa na mikolo mikoya ?
- Ndenge nini bozali kokkokanisa lolenge na sango malamumu oyo na motindo yezu azalaki kosalela lotomo epai na bato ?

botanga makomi oyo mpo na koyanola na mituna miye :

- Matthieu 22:36-40
- Marc 12:28, 31, 33
- Luc 10:27
- Matthieu 7:12
- Romaines 13:9
- Galates 5:15

Bokutani mpe bokeseni nini mpo na makomi motoba oyo ?

Kolandisama na maloba ma Yesu, nini na mibeko mibale eleki monene ?

Tango mibeko na bisakueli eyeisamaki na bokuse na mobeko moko nini nde mpenza ezali kosalelama ?

Po na yo Yesu aponaki koyeisa na bokuse mibeko pe bisakueli na lolenge wana moko mpo na nini ?

LITEYA YA MINEI : LUC 2 :52

Bolanda likanisi na bokuse ya lisanga na kosalelaka mokanda lya masolo 4.1 ;

1. Kokola na Yesu ekomaki mbala moko to moke-moke (lokola bato nionso?)
2. Yesu klistu bomoi na nzto to ya bozui na ye ezalaki ndenge nini? (Ndakisa: Yesu atangaki na biteyelo ya likolo? Solo ndako na ye ezalaki na lotiliki? Yesu azalaki na bilei ebele? Ayebaki kotanga mpe kokoma? Azalaki na baboti oyo balingaki ye?)
3. Yesu azalaki na bozui mpenza mpo na kokolisa etinda ya nzambe mpo na bomoi na ye ? mpo na nini pe mpo na nini te?
4. Ndambo na bozui mpenza ya motuya nini oyo ye azalaki na yango mpo na kokokisa bitinda ya nzambe kati na bomoi na ye ?
5. Yesu akoli kati ya makambo minei. Tokoki kosunga ba mosusus mpe kokolisama kati na makambo minei oyo ? lolenge kani ?
6. Soki ntombwa na Yesu ezalaki elekelo oyo ezuaki mibu mike mbala boni mpo na bamosusus mpo na ntombwa ya bomoi na bango ?

Nzela na	Bilembo minei bwa bokolisami na Yesu			
bokolisami	Bwanya	Kokola	Bonzambe	Bato
 moto ye mei				
 Libota				
 Lingomba				
 lisanga lya bato				

LITEYA YA MITANO: NZAMBE ALINGI LINGOMBA EZALA NA MOTUYA NKATI YA LISANGA LYA MBOKA

Lisolo lya yambo : Monkoto mpo na babola

Tanga lisolo lya mibale : Mayi mpo na lisanga ya mboka

Bosenga	Lolenge lingomba ekoki kopesa biyano
<p>Nzal</p> 	
<p>Posa ya mayi</p> 	
<p>Bolumbu</p> 	
<p>Kozanga ndako</p> 	
<p>Bokono</p> 	
<p>na boloko</p> 	

LITEYA YA MOTOKA : NDAKISA BIYANO NA BOSENGA

6.1 PASTEUR WONG

Tanga lisolo ya mobateli mpate Wong

Na etuka yoko ya babola na engumba monene, ezalaki na mokengeli na mpate yoko na kombo Wong. Wong awutaki kolongua na lingomba wana mpo na koyanola na ebiengeli na nzambe mpo na kosunga eklezya ya nzambe ezuamaki kuna. Eklezya ezalaki moke na kolandana na bato ntuku minei(40). Ezalaki kaka na basi mpe bana mike. Wong azalaki kosala bisika mibale. Azalaki kosala na esika mosusus mpo na lobiko na ye muasi mpe bana na bango ya mike mibale. Kasi azalaki pe na mosala monene na kati ya etonga moke ya bandimi na ye. Mokolo moko lokola azalaki na momeseno na ye atelemaki ngonga moko liboso na ebimelo na ntango mpo na kolekisa ngonga ya ye na nzambe. Nsima ya kolata bilamba ye akueyaki na ngambo ya rideau oyo ezalki kokabola ndako mpe epasukakai na biteni mibale. Muasi mpe bana bazalaki kaka kolala. Apelisaki linzanza moko etondaki na kerozene na pe na singa ya elamba mpe abandaki kotanga biblia na ye. Na tongo wana litangi na biblia esalemaki na mokanda ya Isaya 58. Tango ezalaki ye kotanga ayokakai mongongo na nzambe mpo na losambo oyo endimami na nzambe.

Tala kokila oyo ngai na sepelaka, longola singa ya kanza, kata miniololo ya boniokuami, bimisa bakangemi mpe bakata motindo nions na singa, kabola lipa na yo na oyo azangi, kotisa na ndako na yo bato na mawa na kozanga kotiola, soki okomona moto bolumbu latisa ye, kopesa ndeko na yo mokongo te.

Ekomaki mpasi mpona Wong été akoba na kotanga. Motema na ye ekomaki kobunda na molimo na ye. Ndenge nini nzambe akoki kozua mawa mingi na babola. Ayebaki ndenge lingomba ezalaki kobunda mbala mingi mpo na kobika. Bazalaki mpenza na minioko. Mobateli mpate Wong ye moko azalaki na mpasi ya koleisa libota na ye mpe ezalaki bongo mbala mingi azalaki kozanga makoki ya kosomba nkisi libota na ye bazalaki kosengela. Wong azalaki kokanisa : Nzambe ye wapi ? »Lolenge nini likomi oyo ekoki kokokisa ebele na bosenga oyo bata na Las Pavas ?

Tango azalaki komaniola na makanisi na ye, ayokaki moto kobeta na ekuke ya nda ko mpe koloba, kimia. « Nani yango nde akoki kozala na ntongo-ntongo ? » Wong amilobelaki ye moko. Akendeki npene na ekuke mpe alobaki : »nani wana ? » mongongo na ngambo elobi : »Wong, eza Yesu » Wong azaongisi « Nani, » Mongongo eyanoli : «Nazali Yesu » Wong ayanoli : « te yo nde nani mpenza ? » Mongongo euyanoli lisusu : « wong nazali Yesu naye mpo na koyeba kolela ya moema na yo, nalingi oyebisa ngai nini ezali kotungisa yo » monbgongo eyokanaki solo mpenza kino Wong apusanaki pne na ezibeli ya ndako mpe afungolaki ekuke. Libanda ezalaki kaka butu, pe Wong ayaki kokesenisa elembo lyoko, kasi yango ezalaki kokokana na oyo ngai nakanisaki Yesu. Wong alobi : « kota yesu » Kasi mongongo molobi : « te nalingi omema ngai na lisanga na bino mpo été olakisqa nga nini eza kobebisa motema na yo. » Kaka na kokamua, wong andimaki etinda oyo, alobaki na Yesu : « tokotambola na bokebi, mbula ebetaki makasi mpenza, ezali na salité ebele na mabele, ba WC ezali penza mingi te ».

Tango bazalaki kotambola na ba nzela ya etuka ya babola Wong abandaki koyebisa Yesu masolo ya bayike na ba ndaku tango bazalaki koleka. Na kati ya ndako oyo muasi moko azali wana ateka nzoto na ye kaka po na kolukela bana na ye biloko na kolia. Na oyo elandi mobali moko azali wana molangi na masanga tango nuionso azali kobeta muasi na ye mpe bana na ye. Tango azalaki azalaki komipolisa kuna ezalaki ndako ya mokonzi na etuka, moto moko azanga bosembo azua mbongo na elaka po été atia lotiliki po na bato nionso kasi asalela yango lolenge etindamaki te asilisi yango na masanga mpe mambi mosusu.

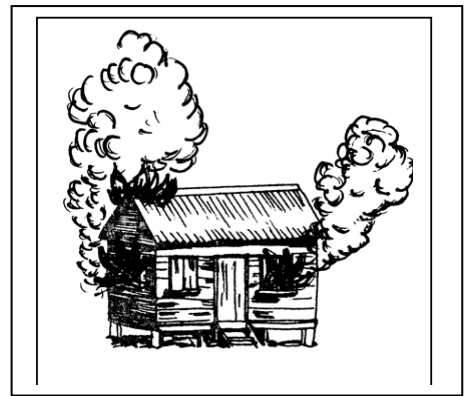
Balekaki na esika moko polele na kati ya mboka ezali esika ebongisamaka mpo na ebombamelo ya nkita ya etuka kasi yango etondaki na mbindo mpe ba poko bazaalaki koleka leka wana. « Kotala ndako oyo ? » nasengaki na Yesu été nalakisa ye mpe pene na ngomba. « Muasi moko mpe bana na ye minei bazali kobika wana » nsamba ya ndako na ye ezali na madusu ebele, bazali mpenza babola. Bazali na bilei te, bazui bilamba kala te pe bazali tango nioso na bokono.

Na ntango wana bakomaki pene na ngomba ya Las Pavas wapi epai engumba etongamaki. Wong alakisaki esika na mosika. Kuna nde esika basi mpe bana bazali kokende po na koluka mayi na Las Pavas mayi ezali te. Wong akomaki kobonguana na kati ya nzela kasi ayokaki lokito ya kolela. Atalaki na ngambo ya mongongo wana amonaki été ezalaki nde Yesu kolela. Na yango Wong asosolaki été mkambo ezalaki kotungisa motema na ye, etungisaki mpe moema ya Yesu. Wong alingaki koloba kasi Yesu atombolaki loboko na ye epai na Wong atalaki ye na miso mpe alobaki : « Wong nalingi nalakisa yo nini ezali makanisi na ngai mpo na Las Pavas. Wong ayokaki kolela ya soso. Muasi na ye akosolaki mpe abalukaki moke na ngambo mosusuna rido na eteni moko na kati ya ndako na bango. Wong aalaki likolo ya mesa kasi muinda ekufaki. Polele esalaki na libanda. Wong atalaki nzinga nzinga mpo na komona Yesu kasi amonaki ye te. Atunaki : « nazalaki nde na ndoto ? » ayebaki mpenza te na sikisiki kasi Wong ayebaki te akutanaki na Yesu mpe zuaki kaka wana lisosoli ya sika mpo na posa ya nzambe epai na bobola. Kaka wana Pasteur Wong azuaki emoniseli ya sika mpo na lolenge ye asengeli kotambuisa bato na ye mpe kotalisa bolingo na nzambe epai na bato ya Las Pavas.

LITEYA YA MOTوبا: NDAKISA BIYANO NA BOSENGA

6.1 KOYEKOLA LIKAMBO: JOSE PE MARIA

Ndako ya José pe Maria ezalaki kozika. Ata eloko moko etikalaki te na sima ya kozika oyo. Lobi na pokua Josqé pe Maria elongo na bana na bango mitano bakendeki kovanda elongo na bandeko na bango. Kasi na ndako wana ezalaki na bato na motango ya zomi na kati ya ndako wana ya moke po na koloba ete esika ekokaki lisusu te po na bato mosusus wana sambo. José azalaki moloni na bilanga mpe asilisaki kokona milona na ye. Kasi etikalaki na sanza misato mpo ete alongola milona na mabele. Abuakaki mbongo na ye nionso mpo na kosomba milona mpe biloko na ye nionso ezikaki na moto.

LITEYA LYA LIBUA: MISALA ETINDAMI NA BOLINGO

9.1 MOKANDA YA MASOLO

Totanga Jean 15: 1-8

- Likomi oyo eteyi biso nini po na oyo tokoki kosala na nezela na biso moko?
- Nini esalaka été toboto mbuma ebele ?
- Yhesu alobi na mokanda na yoane 15 :5 « moto akangami na ngai lokola ngai nakangami na ye akobota mbuma mingi » nini elimboli « kangama » na nzambe na makanisi na yo ?
- Ndenge nini tokoki kobatela elikia epai na nzambe mpo été tozala na makasi ekoki mpo na kosilisa manaka na ye ?

1. Tozali kosala misala mya bolingo na ntina été nzambe akumisama.

Totanga Jean 15: 8

- Ntina ya yambo nini mpo na kobota mbuma ebele ?

Totanga Matthieu 5: 13-16

- Mpo na nini tosala misala malamumu ?
- Litomba kani kosalela bilembo bya bolingo ?

LITEYA LYA ZOMI: EBONGISELI YA BIKELA BYA BOLINGO

9.1 LOKASA LYA MABONGISI

	LINAKA	MOTAMBUISI WA YAMBO	ESILI NTANGO NINI
MAKOKI			
BASALI			
BAZUI LITOMBA			
NDINGISA			
LIBONDELI			

MOKOLO	ETENI YA MOSALA	BISALELO PE MAKOKI	NANI MOKAMBI